

høje Ting, som vilde staa op og tage Indførelsen af udenlandske Arbejdere her i Landet i Forsvar. Det var det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard). Det ærede Medlem mente, at jeg i min Tale i Gaar i meget høj Grad havde ladet skinne igennem, at jeg ikke var nogen Ven af Godsejerne. Det skal jeg gerne indrømme. Jeg er ingen Ven af Godsejerne med deres privilegerede Valgret, Jordmonopol o. s. v.; og i den politiske Historie, som jeg kender for vort Lands Vedkommende, har jeg stadig lagt Mærke til, at Godsejerne altid have været, hvad jeg vil kalde vort Lands Ulykke, hvorledes de have søgt at skruer Udviklingen tilbage i politisk Henseende, hvorledes de have været til Ulykke ogsaa for den sociale Udvikling, og det var dette sidste, jeg særlig tillod mig at pege paa i Gaar. Det ærede Medlem mente i min Tale at finde Udtryk for, at jeg mente, at Godsejerne vare mindre agtværdige end andre Samfundsborgere. Med Hensyn til deres Forhold i denne Sag ere de mindre agtværdige end andre Samfundsborgere. De ere Samfundsborgere, sagde det ærede Medlem, ligesom alle andre. Nej, det ere de ikke i dette Forhold, jeg paatalte i Gaar. Der mener jeg, at Godsejerne her i Landet komme i Strid med de rimelige og naturlige Krav, som Nationen maa stille netop til dem, som sidde inde med saadanne politiske og sociale Fordele som Godsejerne. Ingen af de andre Samfundsborgere befolke Landet med udenlandske Arbejdere, som tage Brødet ud af Munden paa Landets egne Arbejdere.

Og naar det ærede Medlem for at imødegaa mig begyndte at udvikle Forholdet mellem det store og det lille Landbrugs Produktionsevne, vil jeg sige, at saa rammer det ærede Medlem ved Siden af, for det var ikke det, jeg kom ind paa i Gaar. Jeg kan i Forbigaaende gøre den Bemærkning, at jeg mener alligevel, det er en Kendsgerning, at Husmændene her i Landet have forholdsvis de største Afgrøder og de reneste Marker, og at de ganske sikkert for Tiden ere dem, der faa forholdsvis mest ud af deres Jord. Men jeg skal ikke komme ind paa dette. Jeg har ikke talt om, hvorvidt de store Landbrug blive dreyne daarligt. Jeg har gjort den Bemærkning, at til Trods for, at de havde billig polsk Arbejdskraft i Massevis, saa man alligevel paa de store Gaarde om Efteraaret, hvorledes Kornet endnu stod uhøstet og raadnede paa Marken. Det ærede Medlem vil ikke benægte, at det har været Tilfældet i adskillige Egne.

Det beviser, at de ikke kunne overkomme det. Hvorvidt det store Landbrug er mere eller mindre produktivt end de smaa Brug, er ikke det afgørende her, og det har jeg heller ikke opholdt mig ved i Gaar. Jeg har derimod hævdet og hævder igen, at de store Landbrug i Øjeblikket drives uforsvarligt, fordi de anvende en Fremgangsmaade, som er i høj Grad unational og i høj Grad ødelæggende for Arbejderklassen her i Landet.

Det ærede Medlem sagde, at det vilde ikke hjælpe, om vi fik en Lov om Ekspropriation, for der var Jord nok at faa. Han mente altsaa ikke, at det Middel, jeg anviste i Gaar, en mere retfærdig Jordfordeling, skulde være noget særlig godt Middel, og at det derfor ikke kunde nytte, at vi faa Ret til Ekspropriation, der er Jord nok at faa, siger det ærede Medlem. Ja, det er vist meget muligt, men det er dyr Jord og meget ofte daarlig Jord. Det er jo en Skavank ved vor nuværende Husmandslov, som kun kan afhjælpes ved en bedre, mere rimelig Jordfordeling, at vi mangle Ret til at ekspropriere, hvorved vi maaske kunde faa billigere Jord. Saaledes som Udviklingen gaar for Øjeblikket, er der ingen Tvivl om, at Prisen paa Jord stiger, og at Midlet derimod er den Reform, jeg anviste i Gaar.

Men jeg skal gaa bort fra dette Forhold og holde mig til selve Spørgsmaalet, saaledes som jeg fremdrog det i Gaar, altsaa Spørgsmaalet om det forsvarlige i at holde disse Polakker paa de store Gaarde omkring i Landet. Men forinden maa jeg for at holde mig til Rækkefølgen i det ærede Medlems Foredrag gøre en Bemærkning om min Stilling i Kommissionen angaaende Len og Stambuse. Det ærede Medlem gør opmærksom paa, at jeg i det første Møde blev valgt til Medlem af et Udvalg. Det var et Udvalg, som skulde skaffe det for Kommissionen nødvendige Materiale, og det Udvalg holdt en to—tre Møder, og saa vilde derefter Formanden, Sekretæren og Administrationen sørge for at fremskaffe dette Materiale. Mere havde jeg ikke der at gøre. Saa fremkom dette Materiale i Forsommeren i Ejør, men der er jo lang Tid fra Juni til Februar. I den Tid maatte man kunne have holdt Møde, men, som bekendt, er der intet Møde holdt senere. Det er, som jeg sagde i Gaar, to Aar siden Kommissionen blev nedsat, og først den 23. i næste Maaned ville vi være i Stand til at begynde vort Arbejde. Saa spurgte det ærede Medlem mig, om jeg